

# אוצרות

גליון שבועי מאוצרותיהם של רבני"ק רבני נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

## התחדשות

### חגיגת סיום העמוד היומי בליקוטי מוהר"ן

חסידי ברסלב, הלומדים את העמוד היומי בספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן' מסיימים עתה את מחזור הי"ה.

ביום ראשון, י"ח שבט יתחיל מחזור הט"ו.

עם היסוב לגלגל השנה, שמחה היא לנו להתחיל מחדש את התורות הראשונות בליקו"מ: 'אשרי תמימי דרך', 'אמור אל הכהנים', אקרוקטא.

מתוך שמחה זו, עלינו להתחדש לקיים את רצונו של רבינו הקדוש שנהיה בקיאים בספרו הקדוש. על ידי לימוד קבוע, עמוד ליום חוק ולא יעבור, אכן יהיו תורתיו הקדושות קנויות בנפשנו בקניין גמור.

בכוחו של אותו זקן דקדושה, שבספרו טמון אור פניו הקדושים, נזכה להתקרב בכל לב אל אבינו שבשמים, כמאמרו ז"ל, ש"אם יתמידו בספריו – יוכלו להיות נעשה איש כשר באמת".

חוק חוק ונתחוק!

## 'או תורה או חוכמות'

צמרמורת חלפה בנו, הוא כבר עבר בכביש הזה עשרות פעמים אחרי אותו מאורע – ואף על פי כן, בכל פעם מחדש, כאשר הוא מגיע למקום הזה, הוא נרעד לזכר המחשבה בלבד: מה עלול היה לקרות אם חס וחלילה הנהג לא היה מתעורר ברגע האחרון – – –

זה היה בחצות לילה חרפי, ערפל כבד וסמיך שרר באזור. בנוסף לשדה הראיה הקלוש, הנהג גם היה עייף מאד, הוא ניסה להחזיק מעמד, אך לאחר דקות ספורות נעצמו שמורות עיניו, האוטובוס החל לסטות לכיוון התהום הפעורה בצידו הכביש, שלדת הפח כבר התחככה חיכוך רציני במעקה הבטיחות....

הוא לא רוצה להיזכר ברגעי האימה הללו. הרף עין הפריד בינו ובין מוות אכזרי חלילה.



בכל פעם שבה אנו נפגשים מחדש עם פרשת קבלת התורה, שבה ומתעוררת החרדה מול המחשבה: מה היה קורה אם עם ישראל היה נסחף אחר הנטייה הטבעית של בני האדם – "להיות חכמים". אי אפשר לתאר אפס קצהו של האסון הנוראי שהיה פוקד את העולם אם הם היו עושים זאת.

יציאת מצרים על מאות הנסים המופלאים שנעשו לעיניהם, קריעת ים סוף על עוצם הגילויים העצומים שהתגלו להם, מעמד הר סיני

עם כל מדרגות הנבואה שנפתחו לפניו – ואף על פי כן, ברגע ההכרעה עמד כל העולם כולו בסימן שאלה גדול: האם יקבל עם ישראל את התורה אם לאו. "ארץ ירָאָה" (תהלים ע"ט) – כל מעשי בראשית עמדו וחרדו לרגע זה; אם חלילה היו בני ישראל מפקפקים ולא עונים 'נעשה ונשמע' – כי אז היה העולם חוזר לתוהו ובוהו בן-רגע (שבת פח ע"א). מי יכול לשער את רגעי האימה הללו כאשר גורל כל היקום תלוי ועומד!

מדוע אכן לא היה ברור שעם ישראל יענה 'כן'? למה היה העולם כה חרד שמא ואולי לא ירצו לקבל את התורה? הם הלא קיבלו סיוע עצום לאמונתם בראותם עין בעין את כל הנסים ואת כל המופתים – האין בזה די כדי לשכנע אפילו את הפחות שבקטני אמנה שכדאי וכדאי לקבל את התורה!?

מסתבר שלצורך הבחירה הטמין הבורא בלב דם

עכור' שבכוחו לעמוד מול כל גילוי ומול כל נס. אלה הן ה'חוכמות' שטבעו של אדם כה נמשך אליהן. הוא רואה ושוטע בבירור את נוכחותו של ה', הכל כה נהיר ומוכח – אולם די בהתחכמות קטנה אחת כדי שהכל יירד לטמיון.



"ישראל בעת קבלת התורה", אומר רבינו הקדוש, "היו להם חכמות גדולות. ולולי שהיו ישראל משליכין מעצמן החכמות – לא היו מקבלים התורה, כי היו יכולים לכפור בכל חס ושלוש, ולא היה מועיל להם כל מה שעשה משה רבנו עמהם; ואפילו כל האותות והמופתים הנוראים שעשה לעיניהם – לא היה מועיל להם". רק בכח האמונה התמימה והשלכת השכל העצמי, זכו לקבל את התורה (ליקוטי מוהר"ן ח"א כג).

כל אחד מאתנו גם כן ראה בחייו אין ספור גילויי השגחה פרטית; הוא ראה עין בעין שלא הוא זה ששולט על חייו ושכלל רגע הוא תלוי בחסדי ה'; הוא ראה שהתאוות הגשמיות מביאות לצרות צרורות – ולעומת זאת חיי תורה מביאים אושר ושמחה – ואף על פי כן, בכל פעם חוזרות החוכמות ומשכיחות את הכל.

הנה מתעורר קושי מסויים בפרנסה – וכבר הוא מסתכן באיבוד שמחתו ובטחונו; מחשבות חולפות במוחו להזניח את קביעת העתים

לתורה, ואפילו לרמות פה ושם במסחר כדי להרוויח. הוא הרי ראה כל כך הרבה שיש מי שדואג עבורו ומנהל את הוצאותיו והכנסותיו – ואף על פי כן כאשר החוכמה העצמית מתעוררת, הכל בסכנה.

וכך בכל הדברים שהתורה מלמדת אותנו: ההוכחות הברורות מן השטח לא יועילו הרבה כדי לקבל את הדברים, באם לא נישמר מאותן חוכמות שמתעלמות מן האמת המוכחת ובוחרות לעוות את המציאות.

עלינו לקבל את דברי התורה מתוך אמונה שרק כך נצליח, על אף שכרגע אין אנו חשים שהדברים אכן כה מוצלחים. לצד השמחה המופלאה על זכייתנו הנשגבה בקבלת התורה, עלינו להיזהר חוזר והזהר ממהלך מחשבתנו הספוטני שביכולתו להרוס כל חלקה טובה ולאבד את כל קיום האמונה. רק כך תהא לנו ערובה להצלחה אמיתית ונצחית.

### חוק. הלימוד היומי



יום	יום בחדש שבט	מוהר"ן ליקוטי ח"ב ח"א	ליקוטי הלכות ח"ב	ליקוטי תפילות ח"א	הדף היומי זכאים
שבת	ז	מד.	מה	קפה קפו	עג
א	ח	א.	מו	קפו קפה	עד
ב	ט	א:	מו	קפט קצ	עה
ג	י	ב.	מח	קצא קצב	עו
ד	יא	ב:	מט	קצג קצד	עז
ה	יב	ג.	נ	קצה קצו	עח
ו	יג	ג:	נא	קצז קצח	עט

### יום של הפצה



**יח שבט**  
לע"נ מרת נאגיה בת סלחה ע"ה  
**כא שבט**  
מרת מסעודה בת מרים ע"ה



**יו"ל ע"י 'אוצרות ברסלב'**  
ת.ד. 50617 בית שמש  
טל. במשרד: 02-9993338 פקס: 02-9926066  
לשמיעת שיעורים בשפות שונות .... 02-9950000  
בארה"ב 718-8552121 .....  
מוקד הישועות ..... 1800-255-522  
ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע גם בדוא"ל  
braslav@actom.net.il  
הפצה למנויים ובתי כנסיות: 057-3100646  
הנצחה, תרומות ופרסום: 057-3100693

## איכות מול כמות

יותר מהמצוות הקטנות של האחר. כבר שנינו, נאמר בעולת בהמה "ריח ניחוח", ובמנחה – "אשה ריח ניחוח לה". לומר לך, אחד המרבה ואחד הממעיט – ובלבד שיכוון לכו לשמים" (מנחות ק"ע"א).

כמו כן למדנו (במסכת ברכות ו' ע"ב) שדווקא עבודת התפילה שבני אדם מזוללים בה – היא זו שעומדת ברומו של עולם.

כדי להכיר בערכם הפנימי של הדברים, עלינו להתעלם מהנחות מוקדמות שלנו, ולשמוע אל החכמים שמלמדים אותנו מה באמת חשוב בעיני ה'.

כך נדרש מלבנו גם את הנטייה ההרסנית כל כך, ולדאבוננו גם שכיחה כל-כך, לזלזל בערכם של מעשינו הטובים – וממילא גם להתאמץ פחות עבורם.

...חמש דקות הלימוד שעומדות לרשותי, ממילא לא יביאו אותי לדרגתו של גאון פלוני, ואפילו לא יעניקו שליטה בסוגיא – אולי עדיף לשתות כוס תה במקומן...

...ח"י השקלים שביכולתי לתת לצדקה, ממילא לא יעשו אותי לנדיב דגול, אז אולי לוותר על הרעיון...

...אפילו אם אשתדל לכון בתפילה, היא תהיה רחוקה מאד משלימות, אז בשביל מה לטרוח?!

מחשבות אלו הן לחישותיו של 'הנחש הקדמוני' שהתמקם בלבנו. הבה נטה אוזן לחו"ל שנותנים לנו מבט אחר: "שטוב לו לאדם דבר אחד בצער, ממאה ברווח" (אבות דר"ג, ו).

כי לא הכמות קובעת אלא האיכות!

אלא שכל זה כאמור למראית עין, כי באמת הארץ הזו קדושה מאד, בתכלית הקדושה, ומובדלת ומופרשת לגמרי משאר ארצות בכל עניינה ובחיותיה, אך כדי להרגיש את ההבדל הזה, צריך מקודם להאמין, ורק לאחר מכן רואים קצת – אם זוכים.



גם צדיק הדור מצטייר לנו לפעמים כבעל הדרת פנים מרשימה, לבוש בגדי שיראין, כל תנועותיו ואומרות כבוד ויקר, או למצער מפורסם לשם ולתהילה, שרבות חרדים למוצא פיו...

זו אומנם איננה טעות גמורה; מציאנו צדיקים רבים שהתבלטו בתואר-יפים, גם הכבוד והפירסום נאה ויאה ליראי ה' – אולם, בל נהיה כאותה בת קיסר שקראה בתדהמה על רבי יהושע: "חכמה מפוארה בכלי מכוער!" (תענית ז' ע"א).

שכן פעמים רבות המראה החיצוני מטעה. יש חיצוניות מרשימה שמחפה על תוכן עלוב; ויש גם צדיק נשגב שלמראה עיני בשר "לא תואר ולא הדר לו" (ישעיה נ"ג, ב), הוא גם רחוק מכל כבוד ופירסום ציבורי, כפי שנאמר לשמואל הנביא כשרצה למשוך למלך את אליאב אחי דוד: "אל תבט אל מראהו ואל גבוה קומתו כי מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב" (שמואל א' טו, ז).



גם בעבודת ה' הדבר כך. המעשים הגדולים והפעולות חובקות העולם של פלוני, אינם בהכרח רצויים וחיביים לפני הקב"ה

"סיפר [רבינו] שכשהיה בארץ ישראל סיפרו לו שם החשובים שהיו שם... שקודם שהיו בארץ ישראל לא היו יכולים לצייר לעצמן שארץ ישראל היא עומדת בזה העולם, והיו סוברים שארץ ישראל הוא עולם אחר לגמרי... עד אשר באו לשם וראו שארץ ישראל הוא בזה העולם ממש... ועפר ארץ ישראל הוא במראה ודמות כמו עפר מדינות אלו ממש...

"וסיפר רבינו ז"ל זאת, כי הוא ענין נצרך מאד לכמה ענינים, שבני אדם נבוכים בהם בטעותים".

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב קטז)

כמו לעלות לירח, כך הצטיירה נסיעה לארץ ישראל עד לפני מספר דורות. בימים ההם התחברה היתה קשה מאד, אפילו נסיעה לעיירה, לא הרבה אנשים יכלו להרשות לעצמם; שלא לדבר על נסיעה לעיר הגדולה או לארץ שכנה, כך שנסיעה לארץ ישראל על כל תלאותיה וסכנותיה היתה חלום שבדרך-כלל לא התגשם.

הוסיפו לעובדה זאת את מעלתה העצומה והקדושה של הארץ מחד גיסא, ואת הגעגועים והכיסופים אליה שהיו שזורים במכלול הציפיות לגאולה ולישועה – מאידך גיסא, ותבינו היטב מדוע כמה צדיקים, טרם באו לשם, "לא היו יכולים לצייר לעצמן שארץ ישראל עומדת בזה העולם, והיו סוברים שארץ ישראל הוא עולם אחר לגמרי"...

לא קשה לדמיין את אכזבתם כשסוף סוף הגיעו ונוכחו לדעת שלמראית עין אין הבדל כלל בין ארץ ישראל ובין מדינות אחרות.

## בעקבות הדורות בחסידות

## דורות

# רבי ברוך אפרים בעל 'באפי הנחל'

ההדפסה, נתפס, וכל הספרים נלקחו ממנו ודינם נחתם שיעשו מהם כריכות לספרי חולין. הלך רבי ברוך אפרים והשתדל אצל הכורך שהיה אדם מישראל, שייקח נייר אחר לצורך כך, ובדרך זו פדה את הספרים. ברם, לא ארכה הימים והוא עצמו נאסר בבית האסורים, שם שהה תקופה ניכרת. יום אחד פרצה שריפה בבית הסוהר, אך זו היתה לו לישועה, שכן בחסותה נמלטו כל האסירים, והוא בתוכם, לחפשי.

רבי ברוך אפרים היה מתפלל בדבקות עצומה, כשקולו כמעט אינו נשמע; לא פעם נראו אדים עולים מטליתו, מרוב חמימותו ותבערתו בעת התפלה.

השניים שחזו באש היוקדת בלב החסידים באומן, דבקו בכל נפשם בדרכו של רבינו. רבי מגדל הירבה לשהות במחיצתו של רבי נחמן מטולטשין ולשמוע מפיו דיבורי אמת ואמונה; וחברו רבי ברוך אפרים היה לתלמידו של החסיד הגאון רבי נחמן מטשערין, וברבות הזמן עסק בשליחותו בהדפסת ספרי רבינו בעיר לעמברג, כיוון שברוסיה הדבר נאסר ע"פ החוק.

בשנת תרל"ד הדפיס רבי ברוך אפרים בלמברג את הספר 'ליקוטי עצות חדש' (כיום אוצר הראיה) של רבו הרב מטשערין. בהקדמה כותב רבי ברוך אפרים: "במה אקדם ה' אבך לאלוקי מרום, אשר זיכני וקרבני אל המלאכה מלאכת הקודש, להוציא לאור ספרים קדושים האלו, שהם זכות הרבים לדורות עולם".

הוא עצמו גם חידש חידושים נפלאים בספרו של רבינו וכתבם בקונטרס שנקרא 'באפי הנחל'. מעט מזעיר מקונטרס זה הודפס על ידו בשנת תרל"ו, כשהוא מצורף לספר 'פרפראות לחכמה' של הרב מטשערין, ואילו רובו הגדול אבד בצוק העתים.

רבי אברהם בן רבי נחמן מטולטשין העיד שדברים רבים מספרו 'ביאור הליקוטים' לקח מחברו זה. כן בספרו 'כוכבי אור' חלק 'חכמה ובינה', כותב הוא רמז על גדולת רבינו ששמע מרבי ברוך אפרים.

מסופר, כי באחת מנסיעותיו של ר' ברוך אפרים בעסקי

היה זה כשהשליכו פעם מתנגדים אבנים על חלונות הקלוויו של חסידי ברסלב באומן. רבי נפתלי תלמיד רבינו שכאב על הדבר, נענה: "אם כן, תיקח המלכות עוד ועוד מבחורי ישראל לצבא!" כלומר, שמעשיהם של אותם עזי פנים, הם הגורמים לגזרה הנוראה 'נעקריטין' – לקחת בני ישראל לצבא הצאר.

רבי נחמן מטולטשין ששמע את הדברים, אמר: "רבי נפתלי! הלא גזירה זו יכולה להזיק גם לצאצאיכם, אלא אדרבא, כיון שהושלמו עתה לעברנו שתי אבנים – יתקרבו שתי נפשות חדשות לרבינו הקדוש!"

ואמנם, באותה תקופה הסתלק לעולמו הרה"ק ה'יצחק צדק' מליובאוויטש זצ"ל, שניים מגדולי תלמידיו היו רבי ברוך אפרים שהיה החוזר על תורות רבו למעלה מעשרים שנה, ורבי מגדל ליטוואק. השניים הרגישו מיותמים לאחר פטירת רבם, ויצאו לחפש אחר רבי שיאיר את נתיבתם.

כאחד הימים מצאו את הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן'. הם עיינו בו והרגישו באור הגדול הזורח בין שורותיו. כיון שהיה כתוב על הכריכה שם העיר 'ברסלב', החליטו לנסוע לעיר זו כדי להתחקות אחר דרכם של חסידי המחבר, אך בטעות הגיעו לברסלאו שבגרמניה, ומשמעו על טעותם סבו על עקבותיהם והמשיכו לנדוד רגלית, מפאת עניותם, עד שבסופו של דבר הגיעו לאומן.



אנו נקראים 'עברים' כי אנו 'עוברים' את כל התהיות עם... אמונה.

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"א סד)

## שומר הקברים המאושר

למצוא מחליף.

וכל כך למה?

משום שזו סכנת חיים לבני העיירה!!!

ומוהרנ"ת נימק: כאשר יגיע יום ובביתו של רבי נחמן ירעבו ללחם, הילדים יגשו אל אביהם ויתלוננו כי אין מה להכניס לפה – עלול רבי נחמן להודיע את צערו למרום. תפילתו הנובעת מלב טהור ובווער לאביו שבשמים, כאשר תתקבל, עשויה לגרום למותו של אחד מבני העיירה רחמנא ליצלן, שכן רק באופן כזה הוא יקבל את ה"זעקסער" המיוחל...

ורבי נחמן עצמו? הוא מאושר עד עמקי נשמתו, כאילו הוא העשירי הגדול ביותר... היה זה בתקופה אחרת, ביום חמישי אחד, כאשר חברו, גם הוא מתלמידי מוהרנ"ת, נכנס לבית מוהרנ"ת וראה שם את רבי נחמן. הלה ידע כי כעת ביתו של רבי נחמן ריקן מכל וכל, ולמרות השבת המתקרבת, עדיין אין לו שום דבר עבור צרכי השבת. הוא נכנס למוהרנ"ת והתחיל להתאנח מעומק לבו על העניות המחרידה והדחק העצום בו נמצא חברו הטוב.

מוהרנ"ת לא הסכים לשמוע את האנחות האלה, הוא גער בו ואמר לו כך: "על רבי נחמן אתה מתאנח?! הרי הוא כבר קם בחצות הלילה ועוסק מאז ועד עתה בתורה ותפלה ובקשות ותחנונים. בנוסף לכך הוא גם עני ובעל יסורים, ובוודאי לא יראה פני גיהנום! אשרי לו ואשרי חלקו לעולמי עד!"

"אתה יודע על מי צריך להתאנח?" - המשיך מוהרנ"ת - "על גביר פלוני, שהוא נגיד מכובד ואכל מקודם ארוחת צהריים מתוך הרחבה גדולה, לאחר הסעודה גם שתה יין טוב, ומיד הלך לישון על מטתו המפוארת... עליו יש להתאנח! כי מי יודע כמה שנים יהיה מוכרח להזדקך בעונשים קשים ומרים עד אשר יזדקך ויצטרף מזוהמת העולם הזה!"

אחת של יראת וחרדת ה'. הוא הרגיש שאין מתאים ממנו להתעסק בעבודה כזו, שתזכיר לו תדירות את 'התכלית'; בקלות יוכל לזכור את העלמא דאתי.

ישב אפוא רבי נחמן בביתו, כשהוא עוסק יומם ולילה בתורה ותפילה – וביתו ריקן מכל. מדי תקופה היתה לו רווחה קטנה, כשאחד מתושבי העיירה נפטר לבית עולמו; בעת ההלוויה קיבל רבי נחמן 'זעקסער' נוסף, ולאחר שהכסף אזל, שוב התחילו בביתו לרעוב ללחם.

בחדש סיון שנת תקע"א פרצה שריפה אדירה בעיר נמירוב הסמוכה. השריפה כילתה אזורים נרחבים, ובתוכה את בית הכנסת ובית המדרש, וכן את ביתו של מוהרנ"ת שהפך לתל חרבות. ניסים גלויים אירעו עם בניו ומשפחתו, כמו גם כתביו הקדושים שניצלו בהשגחה פרטית מיוחדת. כתוצאה מכך עקר מוהרנ"ת מעירו, ובחדש תמוז השתקע בעיר ברסלב, כפי שהיתה שאיפתו עוד בחייו של רבינו הקדוש.

ימים ספורים לאחר שהגיע, שמע מוהרנ"ת כי שומר בית הקברות הוא לא אחר מאשר תלמידו האהוב רבי נחמן בן רבי יהודה לייב, הוא חקר ודרש אודות תנאי העבודה שלו – והודיע. בדחיפות קרא לפניו את עסקני העיר והזהיר אותם כי באופן כזה אסור להשאיר את רבי נחמן במשרה כזו, וכי בהקדם האפשרי חייבים

בקצה העיר ברסלב, כמורד ההר, סמוך לשפת נהר בוג, ליד שער בית הקברות, עומדת לה ביקתה קטנה ומטה ליפול.

ביקתה זו מיועדת עבור משפחתו של שומר בית הקברות, אשר ביד מסורה דואג הוא עבור נקיונו ואחזקתו.

מפעם לפעם הוא יוצא מתוך הביקתה, מעפיל במעלה התלול בינות למצבות השקועות במקצתן בבטן ההר, מנשך את הקוצים המפריעים למעבר, מסיר שרידי נרות שהדליקו המבקרים, ובעת הצורך אף מחזק את הקברים הנראים לקראת התפוררות.

פרנסתו של השומר ועומו היא עד למאד, משכורת קבועה מקופת הקהל לא הוענקה לו כלל, ההכנסה היחידה שנכנסה לכיסו היתה, כאשר נפטר יהודי מתושבי העיירה בר-מינן, אז היו בני משפחת הנפטר משלשלים לידיו "א זעקסער", כלומר, סכום פשוט של שישיית הרובל בלבד. מתוך סכום זעיר זה הוא אמור לפרנס את משפחתו עד ההלוויה הבאה...

ומי הוא זה שיסכים להיות שומר הקברים בתנאים גרועים כאלה?

היה זה החסיד רבי נחמן בן רבי יהודה לייב, מחסידי ברסלב הצדיקים והתמימים, שכל כולו היה מקשה

## השבוע לפני...

### השבוע לפני 202 שנה

#### ■ הגילוי של רבינו: "יש צדיקים גנוזים" — — —

בשבת פרשת יתרו שנת תקס"ט גילה רבינו הקדוש את התורה "יש צדיקים גנוזים" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב, לב) שבה ביאר באופן מדהים את הסיבה לכך שצדיקים שורפים לפעמים את חידושי תורתם.

לפני כן סיפר לתלמידים על עובדה נפלאה שאירעה אצל זקנו הבעל שם טוב הקדוש, בעת שהתאכסן פעם בעיר ברוד. בשעותיו בברוד ערך הבעש"ט את שולחנו בבית אכסנייתו אצל אחד מעשירי העיר, כשאיתו מסבים אנשים רבים ומכובדים. בקצה השולחן ישב לו יהודי שהיה ידוע באיזור כדרשן, שכן בכל הזדמנות היה נעמד ומרצה את דברי תורתו. למרבה הפלא ישב כעת כשהוא אוכל מכל הבא ליד, אכילה מרובה לפי כל קנה-מידה.

חמדו להם לצון כמה מהסובבים והתחילו להושיט לו עוד ועוד דברי מאכל. הדרשן לא דחה כלום; להיפך, גם כאשר הגישו לו שתי מנות דגים, שהספיקו לפחות עבור ארבעה סועדים, הוא אכל אותן ללא עוררין... כך נהג עם קצרת הרוטב המלאה שהונחה לפניו, וכך גם בשאר המאכלים, בעוד שהללו מתלוצצים על כל תנועה שלו.

משראו שמדובר באובייקט נוה לליצנות, התחילו להפציר בו שיקום, כאן ועכשיו – למרות שרבים של ישראל יושב בראש השולחן – וישמיע להם דברי תורה. הוא בתמימותו שמע לקולם ונעמד להרצות את דבריו...

הדבר גרם לחוכא ואיטולולא ביתר שאת, הסובבים לא יכלו להתאפק יותר והחלו לסמן בידיהם האחד לחברו, מתוך גיחוך וליצנות, עד שגם הדרשן, על אף תמימותו, שם לב כי זוהי הצגה מתווכמת על חשבונו.

אך הוא סבר לתומו כי סיבת הצחוק היא משום שראו אותו אוכל הרבה, ובשל כך העיר: "וכי אם אין יכולים לומר תורה - אסור לאכול חתיכת דג?!..."

ברגע זה הבחין הקהל כי הבעל שם טוב הקדוש עוקב בעניין אחר ההתרחשות, וכעת לאחר שראה את שהתחולל, הקפיד על אלו שניסו לפגוע בכבודו של אותו דרשן. הבעל שם טוב היטה אוזנו לשמוע את המשך דברי התורה – ולהפתעת הקהל הוטבו הדברים מאד בעיניו, עד שענה ואמר: "זה הדרשן אימר 'תורה' מפי אליהו הנביא" — — —

לאחר שרבינו סיים את הסיפור, הבהיר, כי כזה שהוטב בעיניו של הבעש"ט היתה הערת הדרשן: "וכי אם אין יכולים לומר תורה - אסור לאכול חתיכת דג?!". ומיד פתח רבינו וגילה את התורה, בה מבואר שישנם צדיקים גנוזים היודעים חידושי תורה נפלאים – אך הם גנוזים או שורפים אותם, כמו אותו דרשן שהיה צדיק גנוז היודע למסור דברי תורה מפי אליהו – ואנשים התלוצצו ממנו...

(חיי מוהר"ן נב)

## לחידודא

חידה מס' 83

**באיזה איש ממעשה יג שב'סיפורי מעשיות' זיהו מוהרנ"ת את עצמו?**

**הפתרון לחידה מספר 82**

איזו מצווה מהווה עיקר "עשיה קדושה"?  
**צדקה**  
 (עפ"י חיי מוהר"ן תקסז)

**זכה בהגרלה לחידה מס' 81**

**מאיר בן ניסן, מודיעין עילית.**  
 בסך 50 נח זכות קניה בחדר ספרים ברסלב  
 רחוב רשב"י 21 מודיעין עילית (מתחת לקלויז)

לתשובות - התקשרו למערכת הממוחשבת 'אורות ברסלב' 02-9950000. לאחר בחירת השפה, הקשו 1-9-2-1 והשאירו הודעה. בין הפותרים נמנה עדי יום שני בשעה 12 בלילה. תערוך תגלה על זכות קניה בסך 50 נח

### שאלה:

איפה הגבול בין הוראת רבינו להתעקש בעבודת השם, לבין הוראתו שלא להתעקש על שום דבר?

### תשובת הרב בצלאל פרידמן:

אנו הולכים בדרך רבינו הקדוש אמונים מאז ומקדם על ההוראה: "וצריך להיות עקשן גדול בעבודת השם" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב מה), ואכן כוח ועוצמה רבה טמונים באימרה זו ועל פיה התחנכו דורות שלמים של אנ"ש.

את הקושיה הזאת הקשה פעם רבי לוי יצחק בנדר: כיצד אפשר ליישב הדרכה יסודית זו המתפרסת לכאורה על כל תחומי עבודת השם, עם ההנהגה המעשית של רבינו ש"לא להתעקש על שום דבר"? זאת ועוד, מוהר"ן טרח להגיש כמה וכמה פעמים, שמנהגו של רבינו היה שלא להתעקש על שום דבר, גם בענייני עבודת ה', ומוהר"ן אף ייחד לזה מדור מיוחד בספר "חיי מוהר"ן" (תל-תלה) תחת הכותרת: "לא להתעקש על שום דבר ולא לדחוק את השעה".

והרי לנו כמה לשונות משם: "לא להכריח עצמו בכל הדברים שבעולם... ואפילו בעבודת ה' צריכים לפעמים זאת, לבלי להכריח עצמו יותר מדי... לא יהיה דוחק את השעה... ויארץ אפו להמתין ולהמתין ולהמתין" ועוד. כי אכן דרך ה"המתן" הידועה (בא למדור אפרסמון, אומר לו המתן" י"ש ג, תקלה) היא שעמדה לו לעינים – כיצד מתיישבים הדברים עם הצורך בעקשנות?

הוא מותיב לה והוא מפרק לה: צריך לדעת כמה להתעקש וכמה להניח. יש לנו "מעשה רב" של ה"תם" בסיפורי מעשיות, כיצד הוא נהג, היא מאירת עינינו, כי קודם, אבל ברור, מפרדי בין שני סוגי העקשנות; זו שצריך וזו שאין צריך:

אמנם צריך להיות עקשן גדול – להרבות ולהפציר ולהתחנן ולא להרפות ולא להניח את מקומו, אבל – וכאן מגיע החלק השני – לא להתעקש לקבל מיד, ולא להתעקש לקבל בדיוק את מה שבקשת!

כלומר, צריך להתעקש בעבודת השם אך לא בזמן ובכמות, כהגדרת רלו"ז: לקוות ולצפות ולא להפסיק לצפות, אך לא להצות לקבל דווקא כאן ועכשיו, כי היא העקשנות הבלתי רצויה. והרי כתוב בוהר הקדוש במפורש: "זמנין דלא שמע" (= לפעמים הקב"ה כביכול אינו שומע את התפילה. היא קה ע"ב) כשהכוונה שהוא לא שומע מיד, כמובא במדרש שיש תפילה המתקבלת לאחר זמן.

זו אם כן ההנהגה הנכונה של "המתן", היינו להמתין ב...עקשנות!

ואגב, רלו"ז היה מוהר"ן תמיד שההמתן הוא לא שלב של העברת הזמן בחוסר עשייה, אלא זמן מרוכס של כיסופים והשתוקקות. במילים אחרות: להתעקש בתקווה, אבל לא להתעקש במימוש התקווה. לא להתעקש שיתנהג הכל כרצונו, אבל כן להתעקש להמשיך לבקש ולא ליפול לחלישות הדעת. להתפלל ולשמוח במה שכן מקבלים.

לעיתים התוצאה הרצויה היא עצם הדבר שהוא זוכה להתפלל ולדבר אל ה' - כמו שהעיר פעם בנו של העובד המופלא רבי ברוך ברדיטשובר לאביו, שהיה עני מרוד ויודע סבל: "אתה כל כך צועק להשי"ת – ואיך רואה תוצאות". השיב לו האב בפנים מאירות: "עצם הדבר שאני זוכה לזעוק להשי"ת, ואני ממשיך לזעוק בלי לעשות חשבון – האם היא עצמה אינה תוצאה מבורכת!?"

כך נהג התם מסיפורי מעשיות: שלא היה עקשן כמנהו, שמהד גיסא היה כל כולו תפילה ותקווה ולא הפסיק לקוות ולצפות, ומאידך גיסא הסתפק באשר קיבל, כאילו זה כל מה שביקש – הוא ביקש מרק וקיבל מים, ושמוח במים כבמרק ללא הבדל כמלא נימה.

אכן זה מה שמצופה מעובד השם, שיבקש ויהזור ויבקש, ויהיה עקשן "ולא יניח את מקומו" (כלשון רבינו בתורה ה"ל) ואילו בתוצאה יסתפק במה שנתגמל לו. כלומר, יסתפק עם המצוי ולא יתעקש על הרצוי.

לשם כך דוקים להתחזקות גדולה ועקשנות גדולה. כאשר האדם הפך במשהו ואין נותנים לו – לא יפסיק לרצות, אלא ימשיך לקוות בעקשנות. על כך בדיוק הורה רבינו – להיות עקשן גדול, אך לא להתעקש ולבדוק את עצמו אם אכן הולך לו כמו שהוא רוצה והאם קיבל מה שביקש. על זה לא מתעקשים.

### "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כב, ב)

כשאדם יודע שכל המאורעות שפוקדים אותו, הן הטובים והן הרעים, היום לטובתו – הוא זוכה למעום בחייו, בהיותו בעולם הזה, מעין טעם של עולם הבא.

שכן זהו ההבדל העיקרי בין העולם הזה לעולם הבא, שכאן סבורים שהמאורעות הרעים – רעים הם לאדם, ואילו שם נוכחים לדעת שכל אשר קורה לאדם הוא טוב מוחלט.

כמו שאמרו חז"ל על הפסוק (זכריה יד, ט): "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", שבעולם הזה מברכים על הטובה 'הטוב והמטיב' ועל הרעה – 'דיין האמת', אבל לעתיד לבוא יברכו על הכל 'הטוב והמטיב' (פסחים נ"ג ע"ב).

אך כדי לזכות לחיים מאושרים כאלו, על האדם להמליך קודם כל את הקב"ה על עצמו ולשעבד אליו כל מעשיו ורצונותיו. שהרי הפסוק אומר שכאשר ה' יהיה 'למלך על כל הארץ' – רק אז – "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" – יברכו על הכל הטוב והמטיב.

שכן כל הייסורים – הדינים' ייש לאדם נובעים מספירת המלכות, כמרומו כבאמר השגור בדברי חז"ל: "דינא דמלכותא דינא" (דרים כה ע"א ועוד).

ולחיפך, אם אדם משתמש במלכות שניתנה לו, כלומר בכוחות שלו – לביצוע עבירות, הריהו כאילו 'מפריד' את המלכות מה' ועושה ממנה 'מלכות דסטרא אחרא'. במקרה כזה, גם הייסורים שנגורים מן המלכות המפורדת הזאת יהיו מנותקים מה', ואדם זה יתקשה מאוד להרגיש שהכל מה' והכל לטובתו.

כידוע חסדי שמיים מגיעים משם 'הויה' ואילו גזירות שמיים מגיעות משם 'אלוקים'. זה שאמר הפסוק "אנוכי ה' אלוךיך" – איך תזכה להרגיש שהן מידת החסד והן מידת הדין הם 'אנוכי' – מהקב"ה לטובתך? – "אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" – כשתצא מהמלכות דסטרא אחרא – שהיא 'מצרים' שכתרו בה' ואמרו: "מי ה' אשר אשמע בקולו" (שמות ה, ב) ותהיה עבד לה' והוא יהיה לך למלך!

**דורצדיקים**  
**לחם את הנשמה**  
 מגוון מסלולי חורף מרתקים  
 בדרך צדיקים  
 ההרשמה בעיצומה  
 ירושלים: ח' בית ישראל 38 בני ברק: רח' רבי עקיבא 62  
**02-5410100** (ארצי)

**כל השירותים במקום אחד**  
 להזמנת הסעות, ארוחות, ולינה בפולין ואוקראינה.  
 דיל חורף: בחזרת ארצות הברית קבלו את הלינה והסעות בקבלי יחס!  
**ESL**  
 אגסי סטודנטס  
**02-999-72-72**  
 ח' חפץ חיים 33 (ליד מרכזן משה) ירושלים

המפגשים									
<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר יהודה גולד ה"ר הר"ר יעקב נתן גולד ה"ר הר"ר נתן גולד ה"ר הר"ר ששתן פליסקס ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות	<b>ירושלים - צפת</b> הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר הר"ר ישעיהו בן-בשמי ה"ר הר"ר ישראל חיים בן-בשמי ה"ר תרם והפיץ 1000 גליונות

**הדרוך בידך! הכי פשוט והכי זול.**  
 המהפכה כבר כאן...